

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

бульв. Дружби народів, 28, м. Київ, 01103, код ЄДРПОУ 40381452

РІШЕННЯ

24.06.2019

№ 1812

Київ

Про схвалення висновку Національного агентства з питань запобігання корупції щодо проекту Закону України "Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за незаконне збагачення" (реєстр. № 10110-3 від 05 березня 2019 року)

Відповідно до частини першої статті 8 Закону України "Про запобігання корупції", враховуючи рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 13 жовтня 2016 року № 81 "Про підготовку висновків Національного агентства з питань запобігання корупції щодо проектів законодавчих актів, поданих на розгляд Кабінету Міністрів України чи Верховної Ради України", Національне агентство з питань запобігання корупції

ВИРІШИЛО:

1. Схвалити висновок Національного агентства з питань запобігання корупції щодо проекту Закону України "Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за незаконне збагачення" (реєстр. № 10110-3 від 05 березня 2019 року), що додається.

2. Департаменту координації антикорупційної політики забезпечити направлення висновку Національного агентства з питань запобігання корупції, схваленого пунктом 1 цього рішення, до Комітету Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності, Комітету Верховної Ради України з питань запобігання і протидії корупції.

3. Контроль за виконанням цього рішення покласти на члена Національного агентства з питань запобігання корупції Серьогіна О.Ю.

Голова

О.А. Мангул

Згідно з чинним законодавством
відповідно до колегіального рішення
Національного агентства

Протокол № 88
засідання Національного агентства
від 24 червня 2019 року

СХВАЛЕНО

Рішення Національного агентства
з питань запобігання корупції

24 вересня 2019 року № 1812

ВИСНОВОК

**Національного агентства з питань запобігання корупції
щодо проекту Закону України "Про внесення змін до Кримінального
кодексу України щодо відповідальності за незаконне збагачення"**
(проект внесений народним депутатом України Найємом Мустафою-Масі,
реєстр. № 10110-3 від 05 березня 2019 року)

Національне агентство з питань запобігання корупції (далі – Національне агентство) опрацювало проект Закону України "Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за незаконне збагачення" (далі – законопроект), яким у статті 368⁵ Кримінального кодексу України (далі – КК України) пропонується встановити кримінальну відповідальність за незаконне збагачення, та висловлює такі зауваження до його положень.

1. Відповідно до частини першої статті 368⁵ КК України в редакції законопроекту кримінально караним визнаватиметься набуття особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, активів у значному розмірі, які *не могли бути отримані законним шляхом*, а так само передача нею таких активів будь-якій іншій особі, під якою згідно з пунктом 5 примітки до цієї ж статті розумітиметься укладення будь-яких правочинів, на підставі яких виникає право власності або право користування на активи, а також надання іншій особі грошових коштів чи іншого майна для укладення таких правочинів.

По-перше, пропонується редакція дозволить притягувати до кримінальної відповідальності публічних осіб виключно за умови, якщо активи не могли бути отримані ними законним шляхом.

Необхідно звернути увагу, що підстави набуття права власності визначені, насамперед, положеннями Цивільного кодексу України. Так, відповідно до його статті 328 право власності набувається на підставах, що не заборонені законом, зокрема із правочинів. При цьому право власності вважається набутим правомірною, якщо інше прямо не впливає із закону або незаконність набуття права власності не встановлена судом.

Таким чином, для притягнення публічної особи до кримінальної відповідальності за незаконне збагачення обов'язковою умовою має бути доведення факту відсутності будь-якої законної підстави набуття активів,

тоді як збільшення активів публічної особи може відбуватися на цілком законних підставах, наприклад шляхом придбання нею нерухомого майна або отримання дарунку. Проте такі діяння через їх здійснення в законний спосіб не вважатимуться незаконним збагаченням.

По-друге, публічна особа має набути активи або передати їх іншій особі у спосіб, що наведений у пункті 5 примітки до статті 368⁵ КК України в редакції законопроекту, тоді як фактичний контроль (користування та розпорядження) над активами, які будуть предметом незаконного збагачення, може здійснюватися не лише шляхом укладання правочинів з третьою особою або надання третій особі активів для укладання таких правочинів. Тобто пропонується у частині першій статті 368⁵ КК України в редакції законопроекту склад злочину не охоплюватиме, наприклад випадків, коли публічна особа, здійснюючи контроль над певним підприємством, надає вказівки його керівнику укласти правочин щодо певних активів.

2. У частинах другій і третій статті 368⁵ КК України в редакції законопроекту пропонується передбачити кваліфікований та особливий кваліфікований склади злочинів залежно від належності суб'єкта злочину до службових осіб, які займають відповідальне чи особливо відповідальне становище.

Проте поза увагою проекту залишилося питання про те, які категорії публічних службовців належатимуть до числа службових осіб, які займають такі становища.

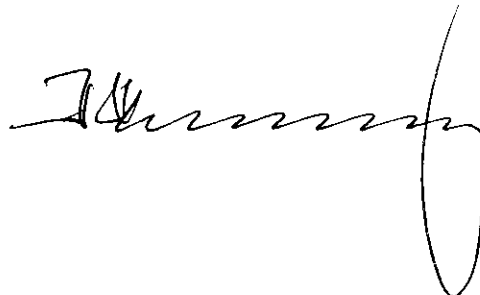
3. У пункті 4 примітки до статті 368⁵ КК України в редакції законопроекту пропонується розкрити значення поняття "неможливість отримання особою активів, набутих законним шляхом".

Надання визначення цьому поняттю є зайвим, оскільки в диспозиції зазначеної статті воно не використовується.

4. Враховуючи, що законопроектом не передбачені зміни до Кримінального процесуального кодексу України, незаконне збагачення, у тому числі вчинене високопосадовцями, належатиме за загальним правилом до підслідності слідчих органів поліції, що не узгоджуватиметься з компетенцією цих органів, адже досудове розслідування усіх вчинених високопосадовцями корупційних злочинів повинно здійснюватися Національним антикорупційним бюро України відповідно до його статусу, визначеного статтею 1 Закону України "Про Національне антикорупційне бюро України".

Враховуючи викладене, Національне агентство не підтримує пропонувану законопроектом редакцію статті 368⁵ КК України.

**Голова Національного агентства
з питань запобігання корупції**

О.А. Мангул